

Bijlage bij brief

Verslag economische missie naar Irak (2 – 7 juni 2012):

Van zaterdag 2 tot en met donderdag 7 juni bracht een Nederlandse economische missie een bezoek aan Irak. In de (hoogambtelijke) delegatie reisde een handelsdelegatie mee bestaande uit vertegenwoordigers van 15 Nederlandse bedrijven. De missie werd geleid door de plaatsvervangende Directeur Generaal Internationale Betrekkingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Hij werd begeleid door de Nederlands Ambassadeur te Bagdad. Aan de missie namen vertegenwoordigers deel van een 15-tal bedrijven uit de agro-, energie-, en watertechnologie sector.

In zowel Bagdad, Basra als Erbil is gesproken met vertegenwoordigers van nationale en regionale autoriteiten, alsmede met vertegenwoordigers uit de relevante Irakese publieke en private sectoren. Daarnaast werd een aantal projecten bezocht, waaronder het Shell – Majnoon olieveld in Zuid-Irak. De ontvangst was overal warm en hartelijk. Gesprekspartners toonden zich zonder uitzondering open, geïnformeerd en geïnteresseerd in nauwere samenwerking met Nederland. Opvallend waren ook de vaak persoonlijke banden met Nederland van hooggeplaatste regeringsvertegenwoordigers (m.n. de Gouverneurs), waarvan enkelen de Nederlandse taal goed machtig waren.

Gesprekken vonden grotendeels plaats in de vorm van plenaire sessies, met deelname van alle of een deel van de bedrijven. Op deze wijze werd aan meereizende zakenlieden een optimaal platform geboden om zich aan Irakese partijen te presenteren en eventuele issues aan de orde te stellen, ter ondersteuning van het handelsbevorderende doel van de reis. Bovendien konden zij rechtstreeks kennis nemen van uiteenzettingen over ontwikkelings- en investeringsplannen in Irak. Tijdens de reis werd een goede indruk verkregen van de huidige politieke- en veiligheidssituatie in Irak, en de missie heeft zich kunnen oriënteren op kansen (en bedreigingen) voor het Nederlands bedrijfsleven in de snel groeiende economie van Irak. De missie is daarmee geslaagd in de opzet om het Nederlands bedrijfsleven in Irak te positioneren. Kansen doen zich feitelijk voor in veel sectoren en in alle delen van het land. Vrijwel alle infrastructuur moet opgebouwd, vervangen, of vernieuwd. In Iraaks Koerdistan is de prioriteit inmiddels verschoven van infrastructuur naar de productieve sectoren (landbouw, energie en industrie). Tijdens deze bijeenkomsten deden alle deelnemende bedrijven naar eigen zeggen nuttige (nieuwe) zakelijke contacten op met private partijen en publieke partijen, waar mogelijk concrete opdrachten of nieuwe investeringsprojecten uit voort kunnen komen.

Voor het Nederlands bedrijfsleven zijn in Irak goede zaken te doen op terreinen waar Nederland sterk is en het nodige te bieden heeft; omgekeerd sluiten Nederlandse sterktes en beschikbare kennis en expertise uitstekend aan bij de behoeften aan Iraakse zijde, en kunnen daarmee een uitstekende bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de Iraakse economie. Deze boodschap werd van Irakese zijde van harte onderschreven.

Irak beschikt nog over vele niet geëxploiteerde olie- en gasvelden. Belemmerende factor is volgens de Minister van Olie vooral de gebrekkige of ontbrekende infrastructuur, waaronder pijpleidingen naar Turkije (mogelijk via Syrië) en Aqaba in Jordanië. Prioriteit van de centrale overheid ligt bij ontwikkeling van de olie en gasector, naast haven en infrastructuur en opbouw van de eigen industriële sector. In volgorde van prioriteit noemde de minister van olie elektriciteitsvoorziening, LNG en kunstmest (eurea, fosfor en free sulfere), en petrochemie. Vice Premier Hussain Al-Shahristani wees voor wat betreft de kunstmestproductie op de nabijheid van Aziatische afzetmarkten als comparatief voordeel van Irak.

De Irakese regering wil van de nieuwe Faw-Port in Zuid-Irak één van de grootste zeehavens ter wereld maken. Het miljardenproject staat open voor buitenlandse investeerders en zal in delen gerealiseerd worden. Binnenkort wordt een tender uitgeschreven voor de aanleg van een grote golfbreker voor de kust.

De missieleider sprak tegenover Iraakse gesprekspartners waardering uit voor behaalde resultaten in het hervormingsproces, als ook de hoop dat hervormingen voortvarend worden voortgezet. Zijn nadruk op het belang van transparantie in het zakendoen voor lokale en internationale investeerders en zakenlieden werd van Iraakse zijde onderkend. Dat de private sector in de ontwikkeling van het land een belangrijke rol heeft te vervullen wordt wel onderkend, maar blijkt in de praktijk van Irak moeizaam van de grond te komen. Iraaks Koerdistan is hiermee al een stap verder.

Het zichtbaar veel welvarender Iraaks Koerdistan loopt voorop in de ontwikkeling van het land. De koopkracht stijgt er snel en de regio probeert er alles aan te doen om zich voor buitenlandse investeerders aantrekkelijk te maken. Buitenlandse investeringen komen er vooralsnog vooral vanuit Turkije (53% van de buitenlandse bedrijven in Iraaks Koerdistan zijn Turks). Men doet echter ook graag zaken met Europese landen, vanwege de goede kwaliteit producten, al waarschuwde gesprekspartners voor concurrentie vanuit andere goedkopere landen. Iraaks Koerdistan heeft daarom voorkeur voor buitenlandse investeerders in lokale productie, boven import.

Iraakse prioriteiten op landbouwgebied liggen bij het weer op peil brengen van de eigen graanproductie en groenteverbouw (van importeur naar exporteur), waterbeheer inclusief ontzilting, en het ontwikkelen van eigen agro-food industrie. Daarnaast zijn er mogelijkheden tot samenwerking in onder meer slachthuizen en op het gebied van de tuinbouw. Ter stimulering en ontwikkeling van de eigen landbouwsector verstrekt de overheid in Irak subsidies aan boeren voor o.a. zaaigoed, kunstmest, vaccins en veterinaire diensten, brandstof t.b.v. irrigatiesystemen, pesticiden, etc. Het totale subsidiebudget is 600 mln US\$, inclusief 18 mln. voor brandstof.

Tijdens de missie werd een Veterinary Health Certificate ondertekend, wat de deur opent voor de export naar Irak van Nederlands fokvee. Hiertoe bestaan reeds vergevorderde contacten. Daarnaast werd er van Nederlandse zijde op aangedrongen de bilaterale onderhandeling over een bilaterale investeringsbeschermingsovereenkomst (IBO) zo spoedig mogelijk af te ronden, en de onderhandelingen over een bilateraal belastingverdrag snel te starten. Beiden zullen van belang zijn voor Nederlandse investeerders in Irak. Vice Premier Hussain Al-Shahristani beloofde beide zaken in het kabinet aan te kaarten bij de betreffende minsisters.

Tijdens de missie gaven de Iraakse autoriteiten aan ook belangstelling te hebben voor samenwerking met Nederlandse kennisinstituten, met name op het terrein van waterbeheer, en voor de mogelijkheden voor Iraakse studenten om in Nederland te studeren.
